

НЕРОБОЧІ ДНІ ЗА ТРУДОВИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Відповідно до трудового законодавства України неробочі дні є одним із видів часу відпочинку. Неробочий день – це не призначений для роботи, вільний від роботи; день, у який не працюють [1]. Таке визначення, на наш погляд, носить, скоріше, загальносоціальний характер. Неробочі дні, які звільняють працівників від роботи і тим самим надають їм час відпочинку, мають важливе цільове призначення. Стаття 73 Кодексу законів про працю України (далі – КЗпП) визначає перелік святкових днів, які також є неробочими.

Відповідно до ст. 73 КЗпП Української РСР у редакції від 10 грудня 1971 року неробочими святковими днями були 1 січня, 8 березня, 1, 2 і 9 травня, 7 і 8 листопада та 5 грудня. Кардинальних змін ст. 73 КЗпП України зазнала в 1991 році, коли було здійснено розмежування святкових і неробочих днів, а сама стаття була доповнена нормою про те, що робота також не проводиться в дні релігійних свят: – 7 січня – Різдво Христове; – один день (неділя) – Пасха (Великдень); – один день (неділя) – Трійця.

У контексті змін, внесених до ст. 73 КЗпП Законом від 18 червня 1991 року № 1205–ХІІ, цікавим виявився той факт, що святковим днем визнали 7 січня – Різдво Христове, хоча спочатку воно було лише неробочим днем. Таким чином, склалася ситуація, за якої один день – 7 січня – одночасно є і святковим, і неробочим днем. Проте чи є воно святом, наприклад, для неправославних вірян? Слід зазначити, що по суті і святкові, і неробочі дні є тотожними з огляду на те, що у ці дні робота не проводиться, а проведення робіт у святкові і неробочі дні допускається у виняткових випадках. Тому, на нашу думку, доцільніше 7 січня – Різдво Христове – все ж таки вважати неробочим днем. Ми також підтримуємо позицію С. М. Черноус, яка зазначає, що законодавство про працю України повинно зазнати змін у частині встановлення та надання неробочих днів для святкування релігійних свят, а також гарантій для працівників у разі залучення до роботи в такі дні [2, с. 78].

Проект Трудового кодексу України [3] у статті 160, яку пропонується назвати «Дні державних і релігійних свят, робота в які не проводиться», передбачає, що:

1. Днями державних свят, робота в які не проводиться, є: 1) 1 січня – Новий рік; 2) 8 березня – Міжнародний жіночий день; 3) 1 і 2 травня – Міжнародний день солідарності трудящих; 4) 9 травня – День Перемоги; 5) 28 червня – День Конституції України; 6) 24 серпня – День Незалежності України; 7) 14 жовтня – День захисника України.

2. Днями релігійних свят, робота в які не проводиться, є: 1) 7 січня – Різдво Христове; 2) один день (неділя) – Пасха (Великдень); 3) один день (неділя) – Трійця.

Проект Закону України «Про державні та інші свята, пам'ятні дати і скорботні дні» [4], ініційований Українським інститутом національної пам'яті, серед іншого, пропонує змінити назву статті 73 КЗпП України на «Неробочі дні» та закріпити, що неробочими днями в Україні є державні, традиційні і міжнародні свята, а саме:

1 січня – Новий рік; 7 січня – Різдво Христове за юліанським календарем; 1 травня – День праці; 8 травня – День пам'яті та примирення; 28 червня – День Конституції України; 24 серпня – День Незалежності України; 14 жовтня – День захисника України; Воскресіння Христове (Великдень); День Святої Трійці.

Таким чином, положення вищевказаного законопроекту передбачають вилучення з нині діючого переліку неробочих днів 8 березня – Міжнародного жіночого дня, 2 травня – Дня міжнародної солідарності трудящих та 9 травня – День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні (День перемоги) і, відповідно, святковими неробочими днями в Україні мають бути 9 днів замість нинішніх 11.

Загалом слід зазначити, що ст. 73 КЗпП України, зазнавши достатньо суттєвих змін за часів незалежності нашої держави, все ж таки викликає дискусії з приводу чіткого переліку неробочих днів в Україні, в зв'язку з чим і потребує вдосконалення.

Література

1 Словник української мови. Академічний тлумачний словник (1970–1980) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/nerobochuj>.

2 Черноус С. Правове регулювання неробочих днів в Україні: проблеми відповідності антидискримінаційному законодавству. / С. Черноус // Підприємництво, господарство і право. – 2016. – №1. – С. 75–79.

3 Трудовий кодекс України: проект від 20.05.2015 року (доопрацьований) реєстр. № 1658 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53221.

4 Проект Закону України «Про державні та інші свята, пам'ятні дати і скорботні дні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.memory.gov.ua/laws/proekt-zakonu-ukraini-pro-derzhavni-ta-inshi-svyata-pam-yatni-dati-i-skorbotni-dni-nova-redakts>.

*Сеньків І.М., магістр (Запоріжжя, Україна)
Наук. кер. Киян В. Я. к.ю.н., доц. (Запоріжжя, Україна)*

ПОНЯТТЯ ТА ХАРАКТЕРИСТИКА ВІДНОСИН, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ВИРІШЕННЯМ КОЛЕКТИВНИХ ТРУДОВИХ СПОРІВ В КОНТЕКСТІ ПРЕДМЕТУ ТРУДОВОГО ПРАВА.

Право на працю – є дном із фундаментальних прав людини, яке встановлено міжнародно-правовими актами і визнане усіма державами світу.

